

չեն հաղորդեր՝ ո՛չ իրենց ամուսնոյն և ո՛չ այլոց իսկ :

Շապին-Գարահիսարի առաջնորդական տեղապահն և խառն ժողովը դայտոսիկ տեղեկագրերով պատշաճ տնօրէնութիւն մը կը խնդրեն :

Այդպիսի կեդր. վարչութեան կրօնական ժողովն ըստ խնդրանաց տեղւոյն առաջնորդական տեղապահին և խառն ժողովոյն որոշած է սոյն պաշտօնական ծանուցումը հրատարակել տալ յազգային լրագիրս, որպէս զի ո՛վ որ կճանչէ Սըլվանեան Յովհաննէս և Սըլվանիսի Յարութիւն անձինքը, և կամ իւրոյ գիտէ թէ ո՛ւր են, մեռած են, թէ կենդանի, փութայ անմիջապէս իմաց տալ ազգային Պատրիարքարանին ի տեղեկութիւն և ի կարեւորն տնօրէնութիւն :

— Տրապիզոնի Փոքր-Սամարուքսա գիւղէն մարտ 40 թիւով դրուած է հետեւեալ նամակը, զոր դեռ քանի մ' օր յառաջ ընդունեցանք զարմանօք :

«Տրապիզոնի շրջալայտ արեւելքէ արեւմուտք տարածուած 136 չափ հարնակ գիւղեր՝ իւրաքանչիւրն եւս ունին եկեղեցի և դպրոց . սակայն մի քանիներու մէջ՝ վերջինը դժբաղդաբար լսի նիւթական անուր չէնք մը է . կան գիւղեր որ հեռաւորութեան պատճառաւ մէկ քահանայով 2-3 եկեղեցի ունին, յորս ընդհանրապէս խռովութիւն պակաս չ'իյնիր :

«Յիրութի՝ ժամանակիս պահանջմանց և ազգիս բարեկեան շարժմանց ՀՀամապատասխանէր գիւղօրէիցս արդի բարոյական վիճակ . բայց այսու ամենայնիւ, համեմատութեամբ անցելոյն՝ այսօրուանը միտքարական կը դանձմը և ապագայն յուսադրական, փայն գիտակէ 50-55 տարի յառաջ՝ հագեւորական միտքարութենէ իսկ զուրկ, քահանայի համար Տրապիզոն և Բաբերդ դիմել հարկ էր, որ ատեն Տալլաւեան արժ. Տ. Կարապետ քահանան դպրոց բանալով անձանձիբ տխրատուութեամբ քիչ ժամանակի մէջ հասարակ ընթերցանութեամբ և եկեղեցական վարժողութեամբ՝ աղակերտներ հասուցեր և գիւղերը տարածէր է, որոնցմէ են հիմակուան քահանաներէ ոմանք : Ազգութիւն և կրօնք պահպանելու համար՝ յիշեալ քահանան ի վաղուց անտի շատ աշխատած է . և այժմ դարձեալ իւր ծերունի վիճակին մէջ՝ Տրապիզոնի առաջնորդ՝ Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազանը, մերթ ընդ մերթ օրհնութեան, խրատական կոնդակներով փոխանորդաբար դանի կը զրկէ գիւղեր, դպրոցներու և ժողովրդեան այցելութեան :

«Այս գիւղից նախակրթարաններու դասատուներէն ոմանք ազգասէր Պ. Սարգիս Հայկունի վարժապետին աշակերտներէն են : Ասկէց 12 տարի յառաջ՝ երբ գիւղեր՝ նոր գիտութեանց անուան անդամ լուծած չէր, այն տունէն այս ազնիւ անձը Եանտ գիւղը դասատու նստելով՝ շատ մը դժուարութեանց ու խաչնդոտներու դիմադրելով, ամենայն անձնութեամբ և

զոհողութեամբ 3 տարիի չափ շարունակեց արժանաւորէս, և ըստ բաւականին աշակերտներ հասուց . յետոյ նոյն նախնական պաշտօնով մի քանի տարի եւս Տրապիզոն մնացած ստանը՝ դարձեալ իւր անձնական հոգիքէ առնելի՝ իւր հանապազօրեայ մտածմանց առարկայ բրած էր գիւղացի ազգայնոց ողորմելի վիճակը և ընդհանուր Հայ ազգը . մինչեւ որ անցեալ տարի Արեւելեան-Վարդապետաց ընկերութիւնը արժանաւոր ընտրութեամբ Ա. զարչակերտ գրիկց դանի :

«Թէ եւ պաշտօնական մարմիններէ գիւղօրէից դպրոցներու խնամ կը տարուի, բայց թերեւս այնչափ կանոնաւորութիւն և օրդինը չենուիր . պատճառ . — Ա. նիւթական անկարողութիւն, Բ. օրինաւոր հոգաբարձու և ազգային հասցիներ, եկամուտներ տնտեսող խորհուրդ մը չգտնուիլը . Գ. դպրոցներու պաշտօնապէս քննութիւն չըլլալ և ուսանելի առարկաներու կանոնաւոր յայտարար չգտնուիլը :

«Յայտնի է օր գիտութիւն և կրթութիւն մոլոր չգտած գիւղէ մը վերայիշեալ արդիւնք դարձան և բարոյական ինքզինք բաժնելու կարողութիւն յուսալ կաշիս չէ . արտաքուստ եւս գիտող, խորհող չկայ . ուրեմն կայ մեռելութեան թմրութեան մէջն . հէք գեղջուկ և օրէ՛ տղիտուութեան թանձր ու խաւարային գորգին ներքեւ : Ահ, քանի քանի անգին դանձեր թաղուած կան աղաւաղուած ընկերու տակ, որք եթէ հարաւոր ձեռաց հանդիպէին՝ որչափ պիտի օգնէին մարդկութեան :

«Ինչ հոնձարներ փառած՝ մըլտած կան, ուսմանք չառնող հողաբուր մանկանց անմշակ գլուխներուն մէջ, որ եթէ մշակուէին՝ անշուշտ մեծամեծ օգուտներ պիտի ընծայէին ազգութեան և ընկերութեան . այլ ինչ օգուտ, հոնձք բաղում են և մըշակք սակաւ : Վ. Պ. Ս. յետեւ :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԲ

Բ. Դրնէն հինգշաբթի տրուեցաւ՝ դեսպանաց համիմաստ ծանուցադրոյն՝ արարունակած երկրորդ կէտին, այսինքն՝ Գարատաղի խնդրոյն պատասխանը : Թէպէտ մինչեւ ցայսօր առաջին պաշտօնական գրութեանց պէս ամբողջ պատճէնը չհրատարակուեցաւ դեռ, բայց կհաւաստեն որ՝ Բ. Դրուն իւր պատասխանագիրը սկսած է, ցաւ յայտնելով՝ Գարատաղի հետ Բ. Դրան հաստատած վերջին պայմանագրին դործադրութեան յապաղման համար, և ապա գրած է թէ՛ Բօտկօրիցայի մէջ Գարատաղի կողմանէ դանուած հրամանատարին ի պատեհ ժամու չբողքելը պատճառ եղած է պարպուած տեղերը Ալպանիացւոց մտնելուն, թէ՛ Գարատաղի իշխանութիւնն երբ կարող է դուրս հանել Ալպանիացիները, ժամանակի տարբերութիւնը և պայմանաժամ այս մասին բնաւ չեն կրնար ազդեցութիւն ընել, թէ՛ ինքը (Բ. Դրունը) պայմանագրին

դործադրութեան համար դարձեալ պատրաստ է, բայց քիչ մը պայմանաժամի կարօտ է՝ որպէս զի հանդարտին յուղեալ միտքերը, թէ՛ կը կարծուի որ ինչպէս Բ. Դրունը նոյնպէս և տէրութիւնը կը աղճան տեղի չտալ նորանոր յուղմանց, թէ՛ Ալպանիացիք ներկայ վարմունքը կունենան ժամանակին հանգամանաց անձանօթ ըլլալուն պատճառաւ, և հետեւաբար նոցա դէմ դէնք դործածելը պատշաճ չէ, թէ՛ Բ. Դրունը հաճութեամբ պիտի ընդունի եթէ սոյն դժուարութեանց վերջ տուող նոր միջոց մը առաջարկուի, և թէ՛ Գարատաղի պիտի հաստատեն պարպուած տեղերէն Ալպանիացւոց հաւաքած բոլոր հարկերը :

— Եւրոպական Տաճկաստանի նահանգաց վարչական կանոնադրութեանց մինչեւ 100 դ. յօդուածը կարգաւորել է՝ եւրոպական յանձնաժողովոյ երկրորդ նստին մէջ, որ հինգշաբթի տեղի ունեցաւ : Երրորդ նիստն այսօր է : Իտալական պատուիրակը՝ Պօլոյ և իւր արուարձանաց, և աւստրիականը՝ Սըլիպեշագոսի կղզեաց համար հարցեր են, թէ պիտի կրնան այդ կանոնադրութեան օգտիլ . բայց օսմանեան պատուիրակ Ասիմ փաշա այսուր թողեր է պատասխանը :

— Թէրքմանը - Հագիդաթ իւրեւ ստոյգ տեղեկութիւն կըրէ այսօր թէ՛ Պուլլարիոյ ելեւմտացոյցին մէջ 40 հազար լիրա նշանակուած է Արեւելեան-Բուսէլի մէջ հաստատեալ խառնայոյց մասնախմբից օգնութեան համար, և Գուրիէ արմիւս լրագրելին ալ 25 հազար Փր. նուիրել որոշէր է Պուլլարիոյ ազգային ժողովն ի նպաստ պուլլարական շահուց ըրած ծառայութեան համար :

— Մնցեալները ուս չողենաւ մը գալով Բուսնուգի նաւահանգիստը՝ 16 հազար հրացան յանձնէր է Պուլլար պաշտօնակալի մը :

— Ինչպէս Պէրլինի դեսպանախորհրդին գումարմանէն յառաջ, նոյնպէս և այժմ խորին ուշադրութեան առարկայ եղած է թէ՛ երբ Բ. Դրունը չընդունի դեսպանախորհրդոյն որոշումն, տէրութիւնը ինչ պիտի ընեն : Կըսուի, թէ Գաղլիա բռնութեամբ դործադրել տալու արդամագիր է . Ռուսիա այսպիսի խօսք մը բերան անդամ առնուլ պատշաճ չգտնիր և մինչեւ իսկ ընդհանուր պատերազմի մը պատճառ կհամարի . իսկ Աւստրիա դեսպանախորհրդոյն պաշտօնը միայն որոշել և Բ. Դրան

հաղորդել է, կըսէ, և թէ ապա ի հարկին տէրութեանց մէջ բանակցութեամբ կանխորինուի ինչ որ արժան է :

— Իսթամպուլ լրագիրն ձիտաէէն հոլանտացիի մը կողմանէ առ ինքն ուղղեալ նամակի մը վրայ կհաւաստէ, թէ Լ. միլին Մէք. քէէն երկու ժամու հետի տեղի մը անցած ստանը ընտարնակաբարաց կողմանէ հրացան պարպուել է, և թէ եւ Լ. միլին չէ պատահեր, սակայն շատ վախցեր է : Հոլանտացիի դեր է, թէ յունիս 2 ին ձիտաէի մէջ մեծ տաղնապ տեղի ունեցաւ . քրիստոնեայ մը սպանուած դուռնուելուն, և սպանին ձեռք չանց. ներուն պատճառաւ : Եւրոպացիք սակաւութիւ ըլլալով ահ ու գողի մէջ են, և հիւսպատոսը Պօլոյ դեսպանաց տեղեկագրեր են, կասկածելով թէ այսպիսի դէպքեր դարձեալ կպատահին :

— Վէրլիութեան աստիճան տրուեցաւ՝ Եգիպտոսի իշխանութեան բարձրաստիճան նախարարներէն Րիյադ փաշայի :

— Զինուորական պաշտօնատան առողջական ժողովոյ անդամներէն Փայիզ փաշայի մէհիսիյէ պատուանշանը՝ երկրորդ վերածեցաւ :

— Դօլօսի նաւահանգստէն արմուրք դուրս հանելն արգելուեցաւ՝ նախարարաց ժողովոյ որոշմամբ :

— Հասարակային շինուածոց պաշտօնատան քննութեան ենթարկուած է ծրագիր մը՝ որով կառաջարկուի մինչեւ իսկիւտարի նաւահանգիստը երկարել Հայտար - փաշայի երկաթուղին :

— Իզմիտէն մինչեւ Պէյքօղ ստիական եզերաց պահպանութեան համար, 100 ի չափ ալ զօրք զրկուել է պէտք եղած տեղերը :

— Օգոստ. Սուլթանը 500 լիրա ընծայեց՝ արտաքին դործոց նախարար Ապէտին փաշայի, ի նշան իւր բարձր դոհունակութեան :

— Կուսակալաց խորհրդակաւութեան պաշտօնը՝ ըստ վերջին կարգադրութեան՝ ջնջուած ըլլալով, խորհրդակաւը սկսած են դառնալ մայրաքաղաքս :

— Եգիպտացի Հալիմ փաշայի Սայիտ և Ապպաս պէյ որդիքն որ ուսման համար Փարիզ կղլաւ, նուէին, մայրաքաղաքս եկած են պարագոյ ժամանակ ըլլալով :

— Երկու օր յառաջ անդղիական շողենաւ մը կայսերական Սէլիմիյէ նաւուն վրայ ինկած և վնասած ըլլալով՝ նորոգութեան համար պէտք եղած 350 լիրան կուղուի անդղիական շողենաւէն :

— Տիգրանակերտի ժամատուր-
մայի զօրաց կողմանէ հեռագրով
խնդրուեր է զինուորական պաշ-
տօնատունէն, որ իրենց 200 ա-
կան զրուշ ամսականէն զատ պա-
րէն ալ տրուի, որպէս զի կարող
ըլլան ապրիլ:

— Մէքքէի նորընտիր էմիրն
զինքը ամենող չողենաւուն նա-
ւաստեաց իւրաքանչիւրին մէկ
մէկ մէծիւ, և ապա զի մէկ մէկ
ամսական նուիրեր է:

— Կրտսի, թէ Արեւելեան-
բումէլի երեւմտից նորընտիր
տեսուչն Բ. Դրան առջեւ իբրեւ
արատաւոր ըլլալով հրաման դա-
ցեր է առ Ալէքս. փաշա՝ որ ու-
րիշ մ'ընտրէ:

— Օգոստ. Սուլթանը կառք
մը և ձի մը ընծայեր է արտա-
քին գործոց նախարարի խորհրդ-
դական Տատեան վեհմարտի Յա-
րուլին Էֆենտի, լսելով որ
կառք և ձի չունի նորին վա-
նուլին:

— Ձինուորական պաշտօնա-
տունը վերապէս ստիպաւ ի
թախանձանաց փոխմ: Ստեփան
փաշայի Ասլանեան, որոշեր է
պաշտօնավարութենէ բոլորովին
հանգստեան հրաման տալ՝ ըստ
օրինի հանգստեան թուակ սահ-
մանելով:

— Ըստ վաղըթի՝ անգղիական
դեսպանը հինգշաբթի Օգոստ.
Սուլթանին ներկայանալով Անդ-
ղիոյ թագուհւոյն մէկ գլոր մա-
տոյց, որով իւր ազգականաց մի-
ոյն ամուսնութիւնը կ'ծանուցանէ:

— Մայրաքաղաքիս խաղաղական
դեսպան կամ Գորթի՝ որ անա-
լին կարգի դեսպան անուանե-
ցաւ՝ առաջիկայ երկուշաբթի Պո-
լիս կ'հասնի:

— Արմատեաց զինեան այս օ-
րերս ինչնուն պատճառաւ, ե-
րեկուրէն սկսեալ ըստ որոշման
քաղաքապետութեան, հացադուր-
ծաց փութերուն հացին օխան 80
և սիմիթճիներունը 70 փարա ո-
րոշուցաւ:

— Բակուղոյէն յունիս 11 թը-
ուով հեռագրի մը նայելով Ալ-
պանիացւոյ միութեան կողմանէ
հեռագրուեր է առ դեսպանա-
խորհուրդն Պէրլինի թէ բնաւ չպի-
տի հաւանին իրենց երկրին բա-
ժանման, և կաղաչեն որ ինկա-
տի առնելով իրենց դիտողութիւն-
ները, պաշտպանեն իրենց վա-
ղեմի իրաւունքն:

— Բումէլի-Հիսարի Բօպէրթ-
եան վարժարանի մատակարար
Պ. Յարուլին՝ քանի մը դադ-
թականներէ զլիսատուած ըլլա-
լով պատճառը հետեւեալ կեր-
պիւ կ'աւտմուի: Պ. Յարուլինի
ամուսինը 18 տարի յառաջ մահ-
վատականութենէ դարձած է:

երկու զաւակ ունեցեր են. մանչ
զաւակն Ամերիկա ուսման զրկը-
ուեր է. աղջիկը Պօլիս կ'գտնուի.
մահմետական մը սիրահարելով
աղջիկան՝ ուղեր է կնութեան առ-
նուլ, և աղջիկն ու նորա մայրը
կ'հաճին, բայց Պ. Յարուլին
չհաճիր, և վերապէս տեսնելով
որ չպիտի կրնայ արգելուլ իւր
բարեկամաց խորհրդով Ամերիկա
զրկեր է աղջիկը: Ասկէց երկու
օր յետոյ, խեղճ Յարուլին չա-
րաչար սպանուեր է գաղթա-
կանաց ձեռօք: Շատ հաւանա-
կան կ'համարուի, թէ աղջիկն սի-
րահար մահմետականը սպաննել
տուած է զանի առ ի վրէժխնդ-
րութիւն:

— Երկար ժամանակ Եգիպ-
տոսի իշխանութեան ծառայող
անգղիացի Կորոտն փաշա՝ Բէրլին
գացեր է այս օրերս, հրաւիրա-
նօք կառավարութեան Ձինաց:
Կրտսի, թէ Ռուսաց վրայ զրկը-
ուած Ձինական զօրաց հրամա-
նատարութեան պաշտօնը իրեն
պիտի յանձնուի: Սա ուրիշ ժա-
մանակ ալ Ձինաց կառավարու-
թեան ծառայեր, և 1869 ի ա-
պստամբութիւնը զսպելով՝ մեծ
պատուոյ և իշխան տիպոսի ար-
ժանացեր է:

— Եգիպտոսի Խտիվ թէվֆիզ
փաշա՝ իւր նախարարաց մէկ ժո-
ղովին մէջ ըսեր է. — «Շատ
դու հմ իմ իշխանութեանս վար-
չական եղանակէն. փափաք կը
յայտնուի որ սահմանադրութիւն
տամ և երեսփոխանական ժողով
հաստատեմ. այս փափաքը կա-
տարելու հակամէտ եմ, բայց կը
խորհիմ թէ՛ երեսփոխանական
ժողով կազմելու համար պէտք
եղած միջոցները չունիմ. ժողո-
վուրդն իւր գիւղէն զատ երկրին
ուրիշ կողմանց տեղեկութիւն
չունի. իւր շահը միայն կ'զիտէ
և ոչ այլ շահ. պաշտօնի թեկ-
նածու փաշաներ կան. չպիտի
կրնամ այսպիսեաց յանձնել հայ-
րենիքս. կը յուսամ թէ պէտք
եղած միջոցները կ'գտնեմ, երբ
ժողովուրդը ուսանի և հմա-
նայ. յայնժամ, հաւատացե՛ք,
մեծաւ գոհութեամբ կուտամ
սահմանադրութիւն և երեսփո-
խանական ժողով»:

— Բումանիոյ կառավարութիւ-
նըն ալ այս օրերս զինուորական
զօրութիւնն աւելցունելու խնդ-
րով զրադած է՝ ըստ որոշման
ազգային ժողովոյն: Աւելնալիք
զօրքը՝ 18 գունդ հետեւակ և 12
գունդ ձիաւորէ պիտի բազկա-
նայ: Բանակը նոր զէնքերով ըս-
պառադիներու համար ապսպրը-
ուած 130 հազար Մարթինի հը-
րացանաց 70 հազար Բումանիա
հասեր, և մնայեալն ալ մօտե-
լըս կ'հասնի:

Տասըուհայի մէջ ալ նոր դու-
ղեր կազմուելով՝ սահմանաց
պահպանութեան պիտի յատկա-
նան, և զի տաճիկը փափաք
յայտնած են այս ծառայութիւ-
նըն ընելու համար, այս պաշտօ-
նը նոցա պիտի յանձնուի եղեր
ըստ Գօրէսթոնտան - Բօլիթի
առ որ Պոքէշէն գրուեր է:

Անգղիոյ մէջ շատ ժամանակէ
հետէ ծանր խնդիր էր, թէ մարդ-
մը երբ կ'ինը մեռնի, կրնայ
վախճանեալ կնոջը քրոջը հետ
ամուսնանալ: Ահա այս խնդիրն
այս անգամ դարձեալ յուզուե-
լով Լորտերուն խորհրդարանին
մէջ, վերջնական կերպիւ որոշ-
ուեր է թէ ամենայն օր ազատ
է ամուսնանալ ամուսնոյն քրոջը
հետ, երբ ամուսինը մեռնի:

Արջաւոյ Կորէն ճանաչաւ
(Տե- Բէ- 1481)

Կենդանին ծննդեանը երկրորդ
տարին՝ երկու, երրորդ տարին՝
չորս, չորրորդ տարին՝ վեց, և
հինգերորդ տարին՝ ութը հա-
տատ հատանող տիւայ կուռե-
նայ: Վեցերորդ տարին վերջնա-
կանք բոլորովին կ'զարգանան:
Այս տարին ատամնային աղեղը
իւր չորքը կանոնաւորապէս կը
կատարելագործէ և բոլորակ ձեւ
մը կ'առնուի: Ասկէց վերջը ալ-
ուաներուն մակերեւոյթին լայ-
նութիւնը, որ չիմամբ կ'ձեւա-
նայ, տարիքը ճանչցնելու կ'ծա-
ռայէ՝ ալուաներուն մաշելուն
աստիճանը ցուցնելով: 7, 8, 9-
տարիները սոյն մակերեւոյթը
հետզհետէ լայն և խոռոչաւոր
կըլլայ, նախ՝ նախնականաց, և
յաջորդաբար միջիններուն և
վերջնականաց վրայ: Ատամնա-
յին աղեղը կ'ընթուի, քանի որ
ալուաները կարճնան. նախնա-
կանք առաջին անգամ և բաց
ատի միւսներէն աւելի չուտ
մաշելուն համար աւելի կարճ
կըլլան: 10, 11-տարիները վե-
րոյնեալ երեւոյթք աւելի նշմա-
րելի կըլլան: Ալուաներուն մակե-
րեւոյթը չիման հետեւանք ըլ-
լալով՝ քառակուսի, նեղ, թան-
ձր կըլլայ. ատամնային աստղը
բոլոր ալուաներուն մէջ քառա-
կուսի և յայտնի կըլլայ: 12, 13,
14 տարիներէն ետքը ատամնա-
յին աստղը բոլորակ կըլլայ. ալ-
ուաները կ'աւելան աւելի արմա-
տի ձեւ առնելով՝ իրարմէ կան-
ջատուին, և սոյն անջատումը հե-
տզհետէ կ'աւելնայ: Այս ատեն
ալուաները փոքր, դրանաձեւ,
մաշած, լինտերը քաշուած և ի-
րարմէ շատ բաց կըլլան, երբե-

մըն ալ մէկ քանին պակաս:
Ալուաներուն բուններն է մի
միայն կանոնաւոր երեւոյթը, որ
կանխահաւ և լաւ անուցեալ կեն-
դանեաց մէջ սովորական ժամա-
նակէն 8, 10, 15 ամիս առաջ
տեղի կուռնեայ, զոր պէտք է չը
մոռնալ:

Ալուաներուն մաշումը շատ կը
տարբերի կենդանեաց անդեան
համեմատ, այնպէս որ վեցե-
րորդ տարիէն վերջը տեղի ունե-
նալիք երեւոյթք դեռ շատ ան-
ըստոյգ նշաններ կուտան:

Նշե՛ք: — Արջաւոյ եղիւր-
ները մէկըմէկու վրայ անցած և
աչքով տեսանելի չըլանակաւոր
ակօսով մը իրարու կցեալ փողե-
րու (պօղում) շարքէ մը դոյա-
ցած են. ամեն մէկ փող և փո-
ղին խարխիւր կազմող ակօսն ալ
տարուան մը հասոյթ է: Արդ՝
յայտնի կերեւի, որ իւրաքան-
չիւր տարի եղիւրին ծաղմանը
այսինքն դանկին հետ եղիւրին
միացած տեղին մօտ չըլանակ մը
կ'կազմուի որ հետզհետէ մեծնա-
լով վերին չըլանակները յառաջ
կ'մղէ. այսպէս ամենէն հին չը-
լանակները դիմէն հեռի կ'զրու-
նուին: Ահա այս կերպով, այ-
սինքն՝ եղիւրները չըլանակաւոր
չըլանակները կամ ակօսները
համեմատելով եղին տարիքը կրնայ
հասկցուիլ:

Հորթին ծննդեան 20-րդ օրը
մատաղ եղիւրը (կոտոյը), զին-
քը չըլանակաւոր մորթէն զատուե-
լով, հարթ և դիւրակոր փոքրիկ
եղիւրի ձեւով երեւան կենէ,
վեցերորդ ամիսը կերկնայ և
կակի ոլորել: Առաջին տարին
եղիւրները կոնաձեւ և գրեթէ
ուղիղ, և մակերեւոյթը հարթ
կըլլան և խարխիւր թեթեւ ա-
կօս մը կ'տեսնուի: Երկրորդ տա-
րին եղիւրները աւելի կերկնան
և յաճախ քիչ մը կ'ուրիւն և խա-
րխիւր երկու թեթեւ ակօս կը
գտնուի: Երրորդ տարին եղիւր-
ներուն ծայրը աղեղնաձեւ կ'ծուի,
և խարխիւր ակօս մը կ'տեսնուի՝
առաջին երկու ակօսներէն աւե-
րի յայտնի: Չորրորդ տարիէն
վերջը ուրիշ մը և յետոյ տար-
ուէ տարի մինչեւ 8-10-տարին
միւս ակօսները այսինքն չըլա-
նակները կ'կազմուին: Ասկէ վեր-
ջը չըլանակները կակիին իրար
խառնուիլ, և այնուհետեւ չեն
կրնար ստոյգ նշաններ տալ:

Առաջին և երկրորդ տարին
կազմուած չըլանակները՝ 5-6-
տարին կանհետանան. սուրբ հա-
մար երբ արջաւոյ տարիքը դիտ-
նալու համար չըլանակները համ-
րել ուղեւ՝ առաջին չըլանակը 3
համեմատելով սկսէ հաշուել. օրինա-

կի համար՝ երբ և զժողովին վրայ
6 շրջանակ գտնուի, ըսել է ար-
ջաւը 8 տարու է. առաջին շր-
ջանակը 3 սեպտեմբեր:

Երբեքն կըլայ որ ծեր արջաւ-
ները մատաղ ցուցնելու գիտ-
մամբ շրջանակները շնջելու և
եղջիւրները կարճըցնելու համար
կամ ասպակիով կամ հատու գոր-
ծիքով մը եղջիւրները կտաշեն:

Մէնս Էֆրէն
Անանիայ

Ի Լ Ա Ն

Մէֆսուղ մէճիւի վալա աղա-
յը ստարգապետան ստատէթլու
Բիֆաթ պէյ հազրէթլէրին ճը-
ղալ օղլունաւ, Հովաճա խան
ճիւլարնաւ, Բիւսթէմ փաշա
մէտրէսէսի քարշուսընաւ վազը
պիր պալա քոնաքլարը իլէ, Իւս-
կիւտարա Պաղլար պաշնաւ
քեային պիր քըթա պաղ քէօշիւ
իլէ պէրապէր սաթլը օլտուղը
ճիհէթլէ, խաէք իսթնլէրին կի-
տուպ կէօրմէթլի, վէ բաղարլը-
ղը միլի միւշարիլէհիլէ, վէ եա-
խօտ Պէօլիւք Եէնի խանա քեա-
յին Հիսարլեան Սարգիս աղա ի-
լէ օլաճաղը իլան օլունուր:

1880 Հաղիրան 13

Ասիթանէ

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Թարիխի դարարնաւն իթի-
պարէն շէհրի երի պին գըյէսի
թէպիմի ամպար օլընմագ վէ
րէսմի կէօմիլիլի իլէ թէպիմինէ
գատար քեաթիֆէի մէսարիֆի միւ-
թէհհիտինէ պիտ օլմագ վէ էս-
մանը մագպուղ սէնէտլէրինին վի-
րուտի իլէ մուամէլէսինին խի-
թամընաւ սիմ մէճիտիլէ օն տօ-
գուղ զրուշ հիսապը իլէ, հէման
հարպիլէ խաղինէսինտէն վէրիւ-
մէք շարթը վէ շէրայիթի սայի-
րէսի իլէ մույթապ անպարը ի-
չուն միւպայա օլունաճագ եէտի
պին գըյէտէն օն պին գըյէյէ
գատար եէրի գըրըմը քէյի գը-
լընըն պէհէր գըյէսի ալթը զու-
րուշա թալիպի էօհմէսինտէ օ-
լուպ հաղիրանը ըլմինին օն ալ-
թընճը բաղար իրթէսի կիւնի
թէքրար պիլ միւնադասա գա-
րարը գաթիսի վիլիլէճէկինտէն,
թէնդիլի ֆիյաթլէ իթայէ խալիպ
օլանլարին, վէ օն եէտինճի, սա-
լը կիւնի սաաթ օն պուշուղա գա-
տար եիւղաէ պէշ թէնդիլինէ բա-
ղիպ օլունանլարըն հարպիլէ նէ-
ղարէթի լէվաղիմաթը ումուսիլէ
տայիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օ-
լունուր:

Պապը-Սէրասքէրի

9 հաղիրան 1880

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Եանեա վէ Բրէվէղա վէ Նարաե
վէ Գօնիշա վէ Մէճէվա վէ Կի-
րէնէ վէ Տէլլինէ վէ Զաղուր
վէ Պէրմէա մէվլըլէրինտէ պու-
լունան վէ պուլընարընաճագ օ-
լունան ասաքիլի շահանէսին տօգ-
սան ալթը սէնէսի էյլուլի իպ-
թիտաթնտան տօգսան եէտի սէ-
նէսի աղսթուր նիհայէթինէ
գատար իտարէլէրինէ մուգթա-
ղի էրզադաէն, նան վէ քիւլթ
վէ էրղ վէ սատէ վէ մում վէ
սաղօն վէ սօղան վէ կաղ վէ շէ-
քէր վէ հաթապ վէ քէօմիւր մէվ-
գըլի միւնադասայէ գօնուլաճա-
ղընտան գալէմ գալէմ վէ մէվ-
գը պէ մէվգը իթա իթմէյէ թա-
լիպ օլանլարըն վէ շէրայիթի
անլամագ իսթէյէնլէրին իշպու-
հաղիրանը ըլմինին նիհայէթինէ
գատար Եանեա գօմանտանլըղ-
նա միւրաճաթ իթմէլէրի իլան
օլունուր:

Պապը-Սէրասքէրի

11 հաղիրան 1880

ՄԵԾ ԷԼԻՃԱՅԱՆՆԻԹԻԻՆ

LOTEPIE

2^{րդ} Սէրի

Համպուրկի գերմանական կա-
ռավարութեան երաշխաւորեալ
է սոյն Վիճակահանութիւնն:
83,500 տոմսակէ կը բաղկանայ,
յորոց 44,200ը անպատճառ պի-
տի շահին, որմէ բացայայտ կե-
րուի շահելու հաւանականու-
թիւնը, վաճաղի տոմսակաց գը-
րեթէ կէսը վաստակող պիտի ըլ-
լան: Բոլոր պարգեւները արա-
գարար մէկմէկու յաջորդող մի-
այն 6 բաժանմամբ պիտի քաշ-
ուին: Առաջին մեծ պարգեւ պի-
տի ըլլայ:

500,000 Ֆր.

Իսկ երկրորդական Պարգեւ-
ներն են գլխաւորաբար

Տոմսակ	Ֆրանքէն	Ֆրանք
1	312,500	— 342,500
1	187,500	— 187,500
1	125,000	— 125,000
1	75,000	— 75,000
1	62,500	— 62,500
2	50,000	— 100,000
2	37,500	— 75,000
3	31,250	— 156,250
2	25,000	— 50,000
12	18,750	— 225,000
24	12,500	— 300,000
4	10,000	— 40,000
2	7,500	— 15,000
52	6,250	— 325,500

Կին, Կին:

44,200 տոմսակաց շահելիք
բոլոր պարգեւաց քանակութիւ-
նըն է 9,935,625 ֆրանք:

Ամէն մէկ վիճակահանութեան
իսկ և իսկ ետքը, գերմանական
կառավարութեան հսկողութեան
ներքեւ, բոլոր շահող բաժիննե-
րուն Պարգեւները անմիջապէս
Ոսկեղբաւով պիտի վճարուին:

Համպուրկի Վալունթէն և Բնի-
պանքան տոմսակներուն վաճա-
ռումն յանձն առած է:

Այլմէյն 1 Տօմսակէ 4 ֆր. 22 ֆր. 50 ֆր.
Իսկ Էն Տօմսակէ 4 ֆր. 23 ֆր. 23 ֆր.

Տոմսակաց արժէքը պէտք է
ապահովագրեալ (թէհհիտլիւ)
նամակով ուղարկել գաղղիա-
կան պանդայի գրամատոմսերով
թղթատարութեան ծախքը զըր-
կողին վրայ ըլլալով և կամ Գեր-
մանիոյ, Անգղիոյ կամ Գաղղիոյ
Պանքաներու վրայ վիտանակա-
գրով, և կամ սրեւէ երկրի բօս-
թայի փուլ: Դրամն ընդունել-
նուս պէս յատուկ նամակաւ մը
կըրկեմք յանձնարարեալ տոմ-
սակները, ասոնց հետ նաեւ վի-
ճակահանութեան Յայտաղիրն
ալ, և ամէն Վիճակահանութեան
յետոյ Պարգեւներուն և շահող
թուոց պաշտօնական ցուցակը:
Բայց յայտմանէ Պարգեւները պի-
տի հրատարակուին բաղում գըլ-
խաւոր լրագրաց մէջ: Յանձնա-
րարութիւնները պէտք է ուղար-
կել, Վիճակահանութեանէն ա-
ռաջ, այսինքն յառաջ քան 7
ՅՈՒԼԻՍԻ (Ն. Տ) հետեւեալ հաս-
ցեով:

VALENTIN et Cie

Bureau principal de Loterie
Hambourg (Allemagne)

Մեր թղթակցութիւնը գաղղ-
անգլ. իտալերէն և Բուլթուկալի
լեզուօք կիւտարուի: Նամակ մը
Սրեւէրէն Համպուրկ 6 օրէն կը
հասնի:

SteinerBureau d'annoncesHambourg

ԹԱՎՈՒԳ ՊԵՍԵՍԵՐ

Կայսերական բժշկական վար-
ժարանին գատատուններէն մեծ.
Մինաս Էֆէնտիի աշխատասիրու-
թեամբն ի լոյս ընծայեալ է Զար-
գարեան տալարանէն, 165 երե-
սով, հինգ պատկերներով և հա-
յերէն տառերով ու տաճկերէն
լեզուաւ: Պօլսոյ և գաւառաց
մէջ շատերուն կրնայ օգտակար
ըլլալ. հաւ, հնդկահաւ, բաղ ու
սագ պահելու, մուցանելու մի-
ջոյնները կուտոյցանէ: Վաճառման
կեդրոնաւորէն է Պօլսի Սուլթան
Համամ Զարգարեան գործարանը,
և կգտնուի բոլոր գրավաճառաց
ըով, ի զին 1 քառորդ մէճիտ:

PUILLES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՅՍԵ ՅՈՒԼՈՅԻՆ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու
ամէն տեսակ անկարգութեանց համար
Խիստ բնորոշ սոյն դեղահատը. ամէն
ճգային տկարութեան ուժաթափու-
թեան և տխրութեան համար. կը ջնջ
և անհետ կընէ ամէն տեսակ անհա-
փաւորութեանց հետքերը: Սրտի և ե-
րիկամանց վրայ օգտակար ազդեցու-
թիւն մ'ունի, արիւնը մաքրելով նոցա
խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ,
և զրգուելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդե-
ցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ-
ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն-
ներ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր,
գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողու-
թիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաք-
րուելով բոլոր այն ազանդութիւններէ
որ շատ անգամ զանազան հիւանդու-
թեանց սկզբնապատճառ կըլլան, ա-
ռողջ, ուժեղ և բնական դիւրք կը
դգենու:

NGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼՈՅԻՆ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պալատա-
կան յատկութեանցը չհաւանարի բը-
նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր
թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-
կեղ (շէրէհէյէ), սրունից և ստեանց
վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ
կը լաւանան. օգտակար է նաեւ հար-
բուխի, հաղի, սրտի բարախման,
մանաւանդ օդացաւ (էէլ) ըսուած հի-
ւանդութեան, Իւր կաղղուրիչ, և գօ-
րաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սաւա-
ն) հիւանդութեան. ապականիչ զօրու-
թիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կըդի
մազրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան ե-
ղանակը նշանակուած է Իւրաքանչիւր
տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամէն
գեղապաճառներու քով, և մասնա-
ւորապէս Պահճէ-գաբու թաշ խանի
կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը
Ն. 7 կ'սխառի:

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հոլլօուէ ի Լօն-
տօն Օքսփօրտ փողոց թիւ 533:

ԴՐԱՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

13 Յունիս 1880

Քօնսօլիտէ	42 — 3
Երկաթուղեաց	» 36 —
Թրամուէյ	0. Լ. 3 — 45
1863 ի փոխառութիւն	Ֆրան. 63 —
1865 ի »	» 68 —
1869 ի »	» 63 —
1872 ի »	Լ. 20 —
Օսմանեան լիբան 100 դրէն.	
Մէճիալիյէ	106 — 38
Մէթալիք	209 —
Հինգնոց	206 —
Վեցնոց	129 —
Պղինձ	565 —
Թղթագրամ	1170 —
Բուսիոյ Բօլ	90 — 2
Գաղղիական լիբա	87 — 8
Անգղիական »	110 —
Գրիմից	51 —

ՏԵՐԵՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱՆԱՅԱՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Կ. Պօլսի, Սուլթան Համամ